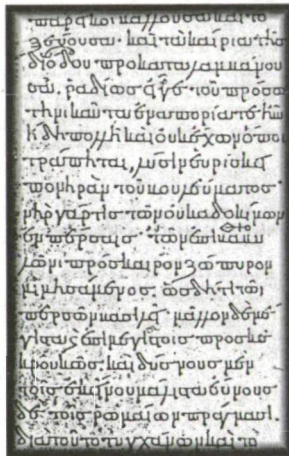


## Platón



1. *Πρὸ οὖν τῶν κακῶν ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ φεύξομαι.*

*Haec igitur quae nescio, utrum bona sint, nunquam magis timebo atque fugiam, quam illa quae mala esse novi.*

Sohasem fogok tehát olyasmit, amiről nem tudom bizonyosan, jó-e, jobban félni és kerülni, mint olyan rosszat, amiről bizonyosan tudom, hogy rossz.

Ap. 29b\*

2. Ἄναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι μαχοῦμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθῆσθαι, ἰδίωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

Necesse est eum, qui revera pro iustitia pugnet, vel si breve tempus salvus futurus sit, privatam vitam agere, non vero ad rempublicam accedere.

Ha valaki igazán az igazságért akar küzdeni, és csak rövid időre is épségben akar maradni, elkerülhetetlenül szükséges, hogy visszavonultságban éljen, s nyilvánosan ne szerepeljen.

Ap. 32a\*

3. Οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ κáθηται ὁ δικαστῆς, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα.

Non enim ad hoc sedet iudex, ut favore ius condonet, sed ut iudicet.

Mert nem arra való a bíró, hogy kegyelemből osztogassa az igazságot, hanem arra, hogy igazság szerint ítéljen.

Ap. 35c

4. Ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ.

Vita vero sine examinatione non est vitalis.

A vizsgálódás nélkül való élet nem embernek való élet.

Ap. 38a

5. Οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τοῦτου πράγματα.

Viro bono nihil mali accidit nec vivo nec mortuo, neque huius res a diis negligitur.

Jó emberrel baj nem történhetik sem életében, sem halálában, s nem hagyják el az istenek semmiféle ügyében.

Apol. 41d\*

6. Καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἶη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους;

---

\* Lásd a Bibliográfia bevezető megjegyzéseit (173 o.)!

Atqui quaenam existimatio turpior possit esse quam videri pluris facere pecunias quam amicos!

**S valóban lehet-e csúfabb hír annál, mintha azt hiszik az emberről, hogy többre becsüli pénzét, mint barátait?**

Cri. 44b

7. *Τῶν δοξῶν ἄς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσιν δέοι τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μὴ.*

Hominum opiniones partim multi faciendas, partim vero minime.

**Az emberek által alkotott vélemények közül egyeseket tisztelni kell, másokat azonban nem.**

Cri. 46e\*

8. *Οὐκ ἄρα ... πᾶν ἡμῖν οὕτω φροντιστέον τί ἐρούσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ τι ἐπαίωμι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ὁ εἶς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια.* ◦

Non igitur ... admodum nobis curandum est, quid de nobis vulgus dicat, sed quid iustorum et iniustorum peritus, unus ille atque ipsa veritas.

**Így tehát nem annyira azzal kell törődnünk, hogy a tömeg mit mond rólunk, hanem azzal, hogy mit mond az, aki az igazságosság és igazságtalanság dolgában szakértő, az az egyetlenegy ember, és maga az igazság.**

Cri. 48a

9. *Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων οὐδ' ἂν ὁτιοῦν πάσχη ὑπ' αὐτῶν.*

Neque igitur rependere iniuriam decet, neque malis vicissim afficere quemquam hominum, quocumque te affecerit.

**Semmi igazságtalanságot, sem rossz cselekedetet nem szabad tehát hasonlóképpen megtorolni senkin sem, akármiféle sérelem történt is rajtunk.**

Cri. 49c

10. *Οὐδὲ γὰρ που ... σχολὴ τῷ γε ὡς ἀληθῶς πρὸς τοῖς οὐσι τὴν δianoian ἔχοντι κάτω βλέπειν εἰς ἀνθρώπων πραγματείας, καὶ μαχόμενον αὐτοῖς φθόνου τε καὶ δυσμενείας ἐμπίμπλασθαι.*

Neque enim illi qui mentem re vera ad ea, quae sunt, directam habet, vacat despiciere in hominum negotia et cum iis pugnantem invidia et malevolentia impleri.

**Aki gondolatait a valóban létezőkre irányítja, annak nincs ideje arra, hogy állandóan lefelé nézzen az emberek ügyes-bajos dolgaira, s a velük való tülekedésben irigységgel és rosszindulattal teljék el.**

R. V1500b-c\*

11. *Μήτε παίδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου.*

Neque filios tuos, neque vitam, neque aliud quidquam pluris facias quam iustitiam.

**Se gyermekeidet, se életet, se semmi egyebet többre ne becsülj az igazságnál.**

Cri. 54b\*

12. *Πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται.*

Omnis scientia quae est remota a iustitia reliquaque virtute non sapientia, sed calliditas esse videtur.

**Minden tudás, ha el van szakítva az igazságosságtól s a többi erénytől, csak agyafúrtság, és nem bölcsesség.**

Mx. 247a

13. *Ἐντε τις εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ, ἔντε εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος μέσον, ὅμως γε νεῖ οὐδὲν ἦττον.*

Sive quis in stagnum breve prolapsus est, sive medium in pelagus maximum, nihilominus tamen natat.

**Akár egy kicsike úszómedencébe esik bele valaki, akár a nyílt tenger kellős közepébe, mindenképpen úsznia kell.**

R. V453d

14. *Ἐναντιώτατον γάρ που σμικρολογία ψυχῆ μελλούση τοῦ ὅλου καὶ παντὸς ἀεὶ ἐπορέξεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρώπινου.*

Adversissimus fere pusillus animus ingenio, quod totum atque universum semper divinum atque humanum est appetiturum.

**A kicsinyesség a legnagyobb ellensége annak a léleknek, amely isteni és emberi dolgokban egyaránt az egészre és a teljességre törekszik.**

R. VI 486a

15. Ἄλλὰ γὰρ ἀθυμοῦντες ἄνδρες οὕτω τρόπαιον ἔστησαν.

Ignavi viri nondum trophaeum statuerunt.

Csüggeteg emberek még nem állítottak diadalmi emléket.

Criti. 108c

16. Ἄρ' οὖν οὐχ ὑπάρχειν δεῖ τοῖς εὖ γε καὶ καλῶς ῥηθισμένοις τῆν τοῦ λέγοντος διάνοιαν εἰδυῖαν τάληθες ὧν ἂν ἐρεῖν πέρι μέλλῃ;

An non necesse est eum qui bene et pulchre dicturus sit, veram in ea re, de qua loquatur, intelligentiam habere!

Nemde az az alapvető feltétele minden jó és helyes beszédnek, hogy a szónok elméje világosan lássa az igazságot abban a kérdésben, amelyről szólni akar?

Phdr. 259e

17. Πάντες που μᾶλλον λέγομεν τὸν ὑπὸ τῶν ἡδονῶν κρατούμενον τοῦτον τὸν ἐποικειδίστως ἤττονα ἑαυτοῦ πρότερον ἢ τὸν ὑπὸ τῶν λυπῶν.

Voluptatibus succumbentem omnes cum ignominia se ipsos inferiorem dicimus potius, quam qui doloribus succumbit.

Mindnyáján azt valljuk, hogy az, aki a gyönyörök rabja, szégyenletesebb módon marad alul önmagával szemben, mint az, akin a szenvedések vesznek erőt.

Lg.I 633e

18. Συνεχωρήσαμεν ὡς ... ἀγαθῶν μὲν ὄντων τῶν δυναμένων ἀρχειν αὐτῶν, κακῶν δὲ τῶν μὴ.

Concessimus ... bonos esse qui moderari sibimet ipsi possint, malos qui non possint.

Egyetértünk abban, hogy derék emberek azok, kik önmagukon uralkodni tudnak, s gyarlók, akik nem.

Lg.I.644.b\*

19. Δύο γὰρ οὖν ἔστων τὰ τὴν νίκην ἀπεργαζόμενα, θάρρος μὲν πολεμίων, φίλων δὲ φόβος αἰσχύνης πέρι κακῆς.

Duo sunt victoriam efficiantia, alterum fiducia hostium, alterum amicorum metus ignominiae.

**Két tényezője van a győzelemnek: bátorság az ellenséggel szemben és barátainktól való félelem, hogy rútul szégyent vallunk előttük.**

Lg. I 647b

20. *Καλὸν μὲν ἢ ἀλήθεια ... καὶ μόνιμον· ἔοικε μὴν οὐ ῥάδιον εἶναι πείθειν.*

Pulchrum quidem est veritas, et stabile, ad persuadendum tamen non facile videtur.

**Az igazság szép és rendíthetetlen, de úgy látszik nem könnyű arról az embereket meggyőzni.**

Lg. II 663e

21. *Ἄρχῃ γὰρ λέγεται μὲν ἡμισυ παντὸς ἐν ταῖς παροιμίαις ἔργου, καὶ τὸ γε καλῶς ἄρξασθαι πάντες ἐγκωμιάζομεν ἐκάστοτε.*

Principium enim dicitur quidem in proverbii operis dimidium cuiusque, et bene coepisse omnes quavis occasione laudant.

**A közmondás is azt tartja, hogy a kezdet: fele az egész munkának, és a jó kezdetet mindnyájan mindig dicsőítjük.**

Lg. VI 753e

22. *Οὐ δεύτερον οὐδὲ πάρεργον δεῖ τὴν παίδων τροφὴν τὸν νομοθέτην εἶναι γίγνεσθαι.*

Legislator committere non debet ut puerorum educatio secundo loco habeatur aut obiter agatur.

**A törvényhozónak nem szabad engednie, hogy a gyermeknevelés másodrangú vagy mellékes dolog legyen az államban.**

Lg.VI.766.a\*

23. *Ἐπιστήμης ... οὔτε νόμος οὔτε τάξις οὐδεμία κρείττων.*

Scientia nec lex nec constitutio ulla est melior.

**A tudásnál semmiféle törvény vagy rend nem ér többet.**

Lg.IX.875.c\*

24. *Τύχης ... νομοθέτης οὐδεὶς ἰκανὸς ἄρχειν.*

Fortunae legislator imperare nullus potest.

**A sors felett egyetlen törvényhozónak sincs hatalma.**

Lg. IX 879b\*

25. *Πρὸς δύο μάχεσθαι καὶ ἐναντία χαλεπὸν.*

*Difficile est adversus duo et contraria pugnare.*

**Nehéz dolog két ellentétes ellenfél ellen harcolni.**

Lg. XI 919b\*